

Π Ι Ν Α Ξ

Τ Ω Ν

ΕΝ ΤΩΙ Β. ΟΘΩΝΕΙΩΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΕΙΩΙ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗΝ ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ

ἀπὸ πρώτης Ὀκτωβρίου 1837

μέχρι τοῦ Πάσχα 1838

ΠΑΡΑΔΟΘΗΣΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ.

Κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Πρυτάνεως καὶ τοῦ Συμβουλίου

προωμιάσατο

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΙΚΙΝΟΥ.

ΑΘΗΝΗΣΙ.

ΕΚ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1837.

Τοῖς φοιτηταῖς τοῦ Πανεπιστημίου χαίρειν.

ΑΞΙΟΘΕΙΣ, ὦ φίλοι συσρατιῶται κατὰ τὸν ἱερὸν ἐναντίον τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος ἀγῶνα, δι' ἐκλογῆς τοῦ Πρυτάνεως καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας, νὰ προοιμιασθῶ, κατὰ τὴν ἀξιεπαινον συνήθειαν ἄλλων πανδιδακτηρίων, εἰς τὸν ἤδη ἐκδιδόμενον πίνακα τῶν κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν χειμερινὴν ἐξαμηνίαν παραδοθησομένων μαθημάτων, δὲν ἐδίστασα οὐδὲ στιγμὴν νὰ ἀκολουθήσω τὸ παράδειγμα τόσων πολυπείρων διδασκάλων, καὶ νὰ προτάξω εἰς αὐτὸν, ἀντὶ προτροπικῶς εἰς ἐπιμέλειαν καὶ καλὴν διαγωγὴν ἡρῶς ὑμᾶς λόγου, καθὼς ἴσως ἠλπίζατε, μᾶλλον ἐπιστημονικὴν διατριβὴν, ὡς ἀπαρχὴν τινα καὶ πρόθυμα τοῦ εἰς τὰ τρικλίνια τῶν παραδόσεων προσφερομένου εἰς ὑμᾶς παρὰ τῶν σοφῶν συναδελφῶν μου παντοδαποῦ καὶ ἀφθόνοσ τῶν ἐπιστημῶν θέρους. Καὶ γὰρ, τὸ λεγόμενον, « ἀνεωγμέναι Μουσῶν θύραι », καὶ ἐὰν, ἀφ' οὗ εἰς τὰ γυμνάσια ἐμνήθητε τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπιστημῶν, δὲν καταφλέγεσθε αὐτομάτως ἀπὸ διέπυρον καὶ ἄσβεστον δίψαν περαιτέρω μαθήσεως, εἰς μᾶτην γίνονται καὶ προτροπαὶ καὶ λόγοι καὶ παραινέσεις! Ἐὰν δὲ, ἡκαθὼς ἐλπίζομεν, ἐνδομύχως αἰσθανόμενοι τὴν καθαρὰν ἐκείνην καὶ ἱερὰν φλόγα, αὐτόκλητοι ἐρμάσθε τὴν γένναίαν καὶ φθόνου ἀξίαν ὄρμην τῆς νεολαίας ἐπὶ πάντα τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ· τότε ὑποδεχόμενοι ὑμᾶς φιλοφρόνως εἰς τὸ προπύλαιον τοῦτο τῶν ἐπιστημῶν, εἰσάγομεν προθύμως εἰς τὸ ἄδυτον.

Ἐκρίνα δ' εὐλογον, ὦ φιλομαθεῖς φοιτηταί, διὰ τὸ τοιοῦτον ἐπιστημονικὸν προοίμιον νὰ ἐκλέξω ἀρχαιολογικόν τι ἀντικείμενον, ἐξ ἐκείνης δηλαδὴ τῆς ἐπιστήμης, τῆς ὁποίας, καθὼς τῆς συμπάσης ἀρχαίας φιλολογίας, δὲν πρέπει νὰ μείνη παντάπασιν ἄμοιρος κἀνεὶς πεπαιδευμένος, καὶ ἡ ὁποία ἰδίως διὰ τοὺς Ἕλληνας, ἄτε ἀναμνησκουσα αὐτοὺς τὴν προπατορικὴν αὐτῶν δόξαν καὶ εὐφυΐαν, ἔχει θελκτικόν τι καὶ γοητευτικόν. Ἐπιστρέψας δὲ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐκ τῆς τῶν νήσων περιηγήσεως, προτείνω ὑμῖν ὡς τοιοῦτον ἀντικείμενον τὴν τῆς Σικίνου ἀρχαιολογίαν.

Χωρογραφία, μυθολογία και ιστορία τῆς Σικίνου.

Ἡ νῆσος Σίκινος, μία ἐκ τῶν μικροτέρων Σποράδων, ἐκτείνεται κατὰ μῆκος μεταξύ τῆς Φολεγάνδρου πρὸς Δυσμὰς, καὶ τῆς Ἴου πρὸς Ἀνατολάς· εἶναι δὲ πᾶσα ὄρεινῆ, ξηρὰ, λεπτόγεως καὶ ἀνυδρος, ὥστε καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους αἰῶνας διεβεβόητο διὰ τὴν σκληρότητά της 1) καὶ τὴν σήμερον θεωρεῖται ὡς ἱκανῶς ἀκαρπος. Πλὴν τὰ προϊόντα αὐτῆς, ἂν καὶ ὀλίγα, εἶναι φυσικῶς καλὰ, καὶ ἐξαρκοῦσι νὰ τρέφωσι τοὺς ἐξακοσίους ἢ ἑπτακοσίους κατοίκους τῆς ὁμωνύμου πόλεώς της.

Ἡ Σίκινος συμμερίζεται τὴν τύχην τῶν λοιπῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ τόσων ἄλλων μερῶν τῆς κλεινῆς Ἑλλάδος, ὅτι δηλαδὴ σχεδὸν οὐδὲν γνωρίζομεν περὶ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς ἱστορίας. Τὰ περὶ τῶν νήσων ἰδίως διαπραγματευόμενα συγγράμματα τῶν παλαιῶν δὲν σώζονται 2)· καὶ αἱ νῆσοι ἐν γένει, πρὸ πάντων δὲ αἱ μικρότεροι ἐξ αὐτῶν, ἦσαν παραπολὺ ἀσθενεῖς καὶ ἀσημοί, διὰ νὰ ἔχωσιν ἐπιρροὴν εἰς τὰ γενικὰ συμβάντα τῆς Ἑλλάδος, ὥστε διὰ τοῦτο ν' ἀναφέρονται ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἱστορικούς. Ὄθεν τὰ περὶ Σικίνου ἐκ τῶν παλαιῶν συγγραφέων συνερανεζόμενα εἶναι ὀλιγώτατα καὶ μικροῦ λόγου ἄξια· περιορίζονται δὲ εἰς τὰ ἑξῆς.

Καὶ πρῶτον μὲν περὶ τῆς ταυτότητος τῆς νῦν ὀνομαζομένης νήσου Σικίνου μετὰ τῆς τὸ πάλαι οὕτω καλουμένης δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ οὐδεμίαν ἀμφιβολία. Ὁ γὰρ Στράβων λέγει ῥητῶς 3), ὅτι ἔκειτο πλησίον τῆς Θήρας, καὶ πρὸς ἐσπέραν τῆς Ἴου· κατατάττει δὲ αὐτὴν εἰς τὰς Σποράδας, καθὼς καὶ ὁ Πλίνιος 4), ἐν ᾧ Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς 5), ἀμελέστερα ἐκφρασθεῖς, τὴν συναριθμεῖ μετὰ τῶν Κυκλάδων. Ὅτι δὲ ἡ Σίκινος, καθὰ προεῖρηται, κατεφρονεῖτο παρὰ τῶν παλαιῶν διὰ τὴν εὐτέλειάν της, ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἑξῆς ἐλεγείου τοῦ Σόλωνος, σωζομένου παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτιάδι 6).

» Εἶν δὴ τοτ' ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικινῆτης
 Ἄντι γ' Ἀθηναίω, πατρίδ' ἀμειψόμενος ».

Μολοταῦτα φαίνεται ὅτι ἡ νῆσος αὕτη, καθὼς τὴν σήμερον οὕτω καὶ τὸ πάλαι, ἦτον ἱκανῶς πολυόινος· ἐπειδὴ ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἐκαλεῖτο Οἰνὴ 7). Τὸ δὲ ὄνομα Σίκινον ἔλαβεν ὕστερον, κατὰ τοὺς μυθογράφους, οὐσπερ ἠκολούθησεν ὁ τὰ Ἀργοναυτικὰ ποιήσας Ἀπολλώνιος, ἀπὸ αἰτίας τοιαύτης. Ὅτε αἱ Ἀθηναῖδες ἐφρόνευσαν ὅλους τοὺς ἀνδρας, μόνος ὁ Θόας, βασιλεὺς τῆς Δήμου, ἐσώθη ὑπὸ τῆς τυγατρῆς αὐτοῦ Ἰψιπύλης, ἧτις ἐνθάδε τὸν γηραιὸν πατέρα εἰς σκάφην ἢ λάρνακα ἀφῆκεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ δὲ ἄνεμος καὶ ὁ κλύδων ἔφερον τὸ πῦρραστον πλοῖον εἰς τὴν τότε Οἰνὴν καλουμένην νῆσον, ὅπου ὁ Θόας ἐσώθη ἀπὸ τινος ἀλιεῖς. Ἐνταῦθα δὲ

1) Ἰδ. παρακάτω τὸ τοῦ Σόλωνος δίστιχον, ὅστις τὴν ἀντιπαρθέτη μὲ τὴν κατὰ τὸν Ἄρατον = σιδηρεῖν Φολεγάνδρον »;

2) Οἶον, Σὴ μου τοῦ Ἀκλίου ἢ Νησιᾶς (Ἀθῆν., 3, σελ. 125) καὶ τὴ Δηλιάς ἢ τὰ Δηλιακὰ (αὐτῶ. 8, σελ. 335) τοῦ Αἰνεσιδήμου τὰ Τηνιακὰ (Σχολ. Ἀπολλ. Πεδ. 1, 1394) τοῦ Ἀντικλ. εἶδου καὶ τοῦ Φανερδίου τὰ Δηλιακὰ (αὐτῶ. 1, 1207 καὶ 211) αἱ Πασίων ὄρωγράφοι (Πλουτ. π. τῆς Ἡροδοτ. κακοηθείας 36.) κτλ., ἐκτός τῶν γενικωτέρων συγγραμμάτων, καθὼς τῶν πολιτείων τοῦ Ἀριστοτελους, Ἡρακλείδου τοῦ Πεντικῶ καὶ ἄλλων. Παρῶβ. καὶ τὴν σημ. 8.

3) Στράβ. 10, σελ. 386 Τχ. « ἀπὸ τῆς Ἴου πρὸς ἐσπέραν ἰόντι Σίκινος ».

4) Plin. H. N. 4, 12. «Sycinus (διερθ. Sicinus), quae antea Oenoe».

5) Σκύλαξ Περίπλ. ε. λ. Κυκλάδες (σελ. 43. Δούκ.) «κατὰ δὲ ταύτην (Ὠλίαν) Σίκινος, αὕτη καὶ πόλις.» Πλὴν ἔχει μόνος ἡ Σκύλαξ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τῶν παλαιῶν συγγραφέων, συμπεριλαμβάνουσι συχνάκις τὰς Νοτίους σποράδας ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν τῶν Κυκλάδων.

6) Διεγένη βίβλ. Σόλωνος (1, 2, 2).

7) Plin. l. l. — Στέφαν. ε. λ. Σίκινος « νῆσος περὶ τὴν Κρήτην, ὡς Στράβων δεκάτῃ. Ἀπὸ Οἰνὴ πρότερον ἐκαλεῖτο. Ὁ οἰκιστὴρ Σικινῆτης· ὡς νῆσος, νησίτης.» — Σχολ. Ἀπολλ. Πεδ. (ἰδ. σημ. 8).

ερασθείς τῆς Ναϊάδος Νύμφης Οἰνός, ἐγέννησε μετ' αὐτῆς τὸν Σίκινον, ἀφ' οὗ μετὰ ταῦτα ἡ νῆσος μετωνομάσθη 8).

Εἰς ταῦτα σχεδὸν περιρρίζονται αἱ γεωγραφικαὶ καὶ μυθολογικαὶ εἰδήσεις περὶ τῆς Σικίνου. Κατὰ δὲ τὴν ἱστορικὴν ἐποχὴν τὸ ὄνομα τοῦ νησιῦ τοῦτου παντάπασιν δὲν μνημονεύεται. Ὅθεν δυνάμεθα μόνον, ὀδηγούμενοι ἔσον ἔνεστιν ἀπὸ τὰς κάτωθεν δημοσιευθσομένας ἐπιγραφάς, νὰ προτείνωμεν εἰκασίας τινὰς περὶ τῆς ἱστορίας τῆς νήσου.

Κατὰ Διόδωρον τὸν Σικελιώτην αἱ πλεῖστοι τῶν Κυκλάδων εἶχον ὑποταχθῆ ἤδη ἀπὸ τὸν Σετώωσιν ἢ Σέσωστριν, τὸν μέγαν βασιλεῖα τῆς Αἰγύπτου, ὕστερον δὲ ὑπετάχθησαν καὶ κατωκίσθησαν ἀπὸ τὸν Μίνω καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν Κρήτας. Μετὰ δὲ τὴν Τροίαν ἄλωσιν οἱ Κἄρες κατέστρεψαν τὰς πλειοτέρας τῶν νήσων, τὰ μὲν ἐκβαλόντες τοὺς Κρήτας, τὰ δὲ συνοικήσαντες μετ' αὐτῶν. Τέλος δὲ οἱ Ἕλληνες, αὐξήθέντες δυνάμει καὶ θαλαττοκρατήσαντες, ὑπέταξαν, καὶ ἐκβλήθέντων τῶν Κερῶν, κατόκισαν τὰς νήσους 9). Ἡ Σίκινος λοιπὸν, ὡς νῆσος μικρὰ καὶ ἀδύνατος, πιθανὸν ὅτι συνιμερίσθη εἰς ἐκείνας τὰς μεταβολὰς ἐκάστοτε τὴν τύχην τῶν λοιπῶν νήσων.

Ἀλλὰ οἱ κατοικήσαντες κατὰ καιρὸν τὰς Κυκλάδας καὶ Σποράδας Ἕλληνες ἦσαν διαφορῶν φυλῶν, δηλαδὴ Ἴωνες καὶ Δωριεῖς. Καὶ οἱ μὲν Ἴωνες, προσλθόντες ἐξ Ἀθηνῶν 10), κατείχον ὡς ἐπὶ τὸ πλεόν τὰς βορειοτέρας τῶν Εὐρωπαϊκῶν νήσων (διότι τὰς Ἀσιανὰς ἀφίνομεν ἐνταῦθα κατὰ μέρος), μέχρι Σίφνου, Ἴου καὶ Ἀμοργοῦ 11) οἱ δὲ Δωριεῖς, ἐκ Σπάρτης ὀρμώμενοι, κατέλαβον τὰς πρὸς Νότον κειμένας, οἷον Κύθηρα, Μῆλον, Θήραν, Ἀνάφην. Ἀμφίβολα μένουσι τὰ κατὰ τὰ μεθόρια τῶν δύο τούτων μερίδων μικρὰ νησίδια. Εἷς αὐτῶν δὲ ἡ μὲν Φολέγανδρος ἐλέγχεται δι' ἐπιγραφῶν ὡς Δωρικὴ νῆσος 12) ἡ δὲ Σίκινος, ἦντινα ὁ Βοίκιος ὁμοίως κατατάττει εἰς τὰς Δωρικὰς Σποράδας, ἀποδεικνύεται διὰ τῶν ἡμετέρων ἐπιγραφῶν νῆσος Ἰᾶς, Ἴωνικῆ (ἦγον Ἀττικῆ) χρωμένῃ διαλέκτῳ. Μετὰ τούτου δὲ συμφωνεῖ ἄριστα ὁ ἐν τοῖς ἄνω ἀναφερθεῖς μῦθος περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ Θόαντος ἐκ

8) Ἰσχυρῶν. Ροδ. Ἀργεν. 1, 620.

« Οἷο δ' ἐκ πασῶν γεγαυρῶ περιφείσατο πατρίς
 Ὑψιπέλεια Θόαντος, ὃ δὴ κατὰ δῆμον ἀνασσεῖ
 Ἀθήνακι δ' ἐν κελύμιν ὑπερῷ ἄλις ἔκε φέρεσθαί,
 Αἰ κε εὐχῆαι, καὶ τὸν μὲν ἐς Οἰνοίην ἐρύσαντο,
 Πρὸσθεν, ἀτὰρ Σικίνον γε μεθῦστερον ἐνδιδείταν,
 Νῆσον ἐπακτῆρας, Σικίνου ἀπο, τὸν βᾶ Θόαντι
 Νῆπας Οἰνοίην Νύμφη τέκεν ἐννηθεῖσα »

Σχολ. ἐν τ. α. 50. « Οἰνοίην λέγει τὴν Οἰνοίην. Εἰλαρε τὴν ἱστορίαν παρὰ Θεωδώτου. Σίκινος δὲ ἐστὶ νῆσός τις πρὸ τῆς Εὐβοίας, τὸ πρότερον Οἰνοίη καλουμένη, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν ἀμπελοφόρον. Μνημονεῖται δὲ τῆς μετωνομασίας Συναγόρας, λέγων ὅτι μετωνομάσθη ἀπὸ Σικίνου υἱοῦ Θόαντος καὶ Νηίδος νύμφης. Ἐκεῖνος γὰρ ἐξήρθη ἢ λάρναξ ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἢ περιτυχόντες αἰεῖς, οὗς νῦν ἐπακτῆρας καλεῖ (σημαίνει δὲ ἡ λέξις καὶ τοὺς κωνηγεῖς), ἔσωσαν τὸν Θόαντα. Ὅτι δὲ ἐνθάδε Θόας ἐσώθη, καὶ Εὐβίων ὁ Κουρεῖς ἱστορεῖ, καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανός, δεικνύς ὅτι παρὰ Κλέωνος τὰ πάντα μετέστηγεν Ἀπολλωνίως. »

Ἄλλα μὲν διηγῆται περὶ τοῦ Θόαντος ὁ Ἰσχυρῶδ. 1, 9, 17 καὶ 3, 6, 4 πλὴν οἱ περὶ Ὑψιπέλης μῦθοι εἶναι πολλὰ ποικίλοι καὶ ἀσύμφωνοι, διότι ἐπιχειρησθήσαν ἀπὸ πολλῶν ποιητῶν, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Herzog, Obs. ad Apollod. p. 75.

9) Διοδ. ὁ Σικ. 1, 55. 3, 79. 84. Κατὰ δὲ τὸν Θεουκιδ. 1, 3 καὶ ἄλλοις ὁ Μίνω· καὶ εἰ Κρήτες ἦλθον μετὰ τοὺς Κἄρας. Παράβ. περὶ τοῦ ἀδελφοῦ τούτου ζητήματος Müller, Orchomenos, S. 116, 117, καὶ Brondsted, Voyages, I, p. 37. 38. — Εἰς τοὺς Κἄρας ἀποδίδει ὁ Θούριος (über Paros und Parische Inschriften, S. 385, κατὰ τὸν Θεουκιδ. 1, 8) τὰ εἰς τινὰς νήσους, οἷον Πάρον, Ἰφν καὶ Θήραν, ἀνευρισκόμενα ἀτελείστατα εἶδωλα γυναικίαια, ἐκ μαρμάρου ἢ καὶ μαλκόβου.

10) Ἡρόδοτ. 8, 48. Θεουκ. 7, 57. Ἐδριπ. Ἴων. 1581. Παράβ. Brondsted, Voy. I. p. 55.

11) Ἐκτὸς τῆς Κύθου, ἣτις κατωκίσθη ἀπὸ Δρύοπας. Περὶ δὲ τ. 8, 46. Στέφ. ἐ. λ. Κύθου. Πλὴν κατὰ τὸν Ἀνώουμ. Σχολ. Διονυσίου τοῦ Περιηγητοῦ εἰς στ. 526 (Geogr. Gr. Min. ed. Hud. T. IV, p. 37), ἦλθον καὶ εἰς τὴν Κύθον εἰκότεροι ἐξ Ἀθηνῶν.

12) Ἰδ. Boeckh. C. J. G. II, n. 2444. 2445.

Λήμνου εἰς Σίκινον, διότι αἰνίττεται παλαιάν τινα σχέσιν μεταξύ Σικίνου καὶ Λήμνου· ἡ δὲ Πελασγίς νῆσος Λήμνος εἶχε πάλιν ἀρχαιοτάτας σχέσεις μετὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς Πελασγίδων Ἀθηνῶν. (ὅστε, εἴτε ἀποδεχθῶμεν Πελασγούς καὶ Ἀθηναίους (Ίωνας) ὡς ἐξ ἀρχῆς τοὺς αὐτοὺς 13), εἴτε ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ περὶ Θόαντος μῦθος ἐπλάσθη μόνον, ἀφ' οὗ ἡ Λήμνος, ἐκπεσόντων τῶν Πελασγῶν ὑπὸ Μιλτιάδου, κατωκίσθη ἀπὸ Ἀθηναίου 14), ἐν ᾧ αἱ λοιπαὶ νῆσοι ἔλαβον ἤδη οἰκήτορας ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως, πάντοτε ὁ μῦθος ἐκεῖνος αἰνίττεται τὸ τότε ἠρόφυλον ἑκατέρας νήσου, ἧγουν συναποδεικνύει τοὺς Σικινήτας "Ίωνας ἀπ' Ἀθηναίων.

Οὗτοι λοιπὸν οἱ ἐν Σικίνῳ Ίωνες δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι ὑπεττάσσοντο, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς τῆς Νάξου, εἰς τὴν δυνατὴν ταύτην γείτονα 15). Κατὰ δὲ τοὺς Μηδικούς καιροὺς δὲν γίνεται μνεία τῶν Σικινητῶν καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἡρόδοτος λέγει, ὅτι ἐκτὸς τῶν Κείων, Κυθνίων, Ναξίων, Σεριφίων, Σιφνίων καὶ Μηλίων, καὶ τινῶν πόλεων τῆς Εὐβοίας, πάντες οἱ λοιποὶ νησιῶται ἐδωκαν τῷ βαρβάρῳ γῆν τε καὶ ὕδωρ 16), φαίνεται ὅτι καὶ οἱ ἀδόνατοι Σικινηταὶ συμπεριελαμβάνοντο εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον.

Μετὰ δὲ τὰ Μηδικὰ οἱ Σικινηταὶ, καθὼς οἱ λοιποὶ νησιῶται, κατετάχθησαν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὑπέπεσον εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὡς τοιοῦτοι ἀναφέρονται εἰς τὰς κατὰ τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν στήλας τὰς ἐχούσας τὴν ἀναγραφὴν τοῦ συμμαχικοῦ φόρου. Ἀπαλλαχθέντες δὲ τῆς τῶν Ἀθηνῶν προστασίας καὶ ἐπικρατείας μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμῷ ναυμαχίαν, φαίνεται ὅτι εἰσῆλθον ἐκ δευτέρου εἰς τὴν συμμαχίαν αὐτῶν περὶ τὸ 376 ἔτος π. π., μετὰ ἐβδομήκοντα ἢ ἑβδομήκοντα πέντε ἄλλων πόλεων καὶ νήσων 17). Τὸ δὲ ἐντεῦθεν συμμετεῖχον εἰς τὴν τύχην τῶν λοιπῶν νήσων 18), ἕως ὅτου, μετὰ τοὺς Μακεδονικοὺς καιροὺς, χάνομεν τὴν ἀδιάκοπον σειρὰν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Βαθύτερον ἀκόμη γίνεται τὸ σκότος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας· ὅπου σχεδὸν οὐδεμία νῆσος τοῦ Αἰγαίου πελάγους μνημονεύεται εἰς τὴν ἱστορίαν, ἐκτὸς ὅσων ἐχρησίμευσον εἰς τοὺς αὐτοκράτορας ὡς τόποι ἐξορίας καὶ φυλακαί· οἵα ἡ Ἀμοργός, ἡ Γύαρὸς ἢ τὰ Γύαρα, ἡ Κύθνος, ἡ Σέριφος, ἡ Διονῦσσα καὶ ἄλλαι 19). Δὲν εἶναι ἀπίθανον, ὅτι ἐξωρίζοντο οἱ καταδικασθέντες ἐνίοτε καὶ εἰς τὴν Σίκινον, ἅτε μικρὰν οὔσαν καὶ εὐτελεῆ.

Ταῦτα μὲν, ὦ φίλοι συστρατιῶται, εἶναι τὰ ὅσα ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων συναρπίζονται περὶ τῆς Σικίνου· εἰκασίαι μᾶλλον καὶ πιθανολογίαι, παρὰ σαφεῖς ἱστορικαὶ μαρτυρίαι. Τίς δ' ὑμῶν ἤλπιζεν ἂν, ὡς ἐκ τούτων, ὅτι εὐρίσκειται εἰς νησιδίον τόσον ἄγνωστον καὶ ἄδοξον ἔν τῶν ὀλίγων ἐτι σωζομένων μνημείων τῆς προπατορικῆς ὑμῶν δόξης καὶ τέχνης;

13) Ἡρόδοτ. 8, 44. « Ἀθηναῖοι δὲ ἐπὶ μὲν Πελασγῶν ἐχόντων τὴν νῦν Ἑλλάδα καλεομένην ἔσαν Πελασγοί, εὐνομιζόμενοι Κρηναῖοι· ἐπὶ δὲ Κέκροπος βασιλῆος ἐπεκλήθησαν Κεκροπίδαι· ἐκδεξαμένου δὲ Ἐρεχθίδος τὴν ἀρχὴν, Ἀθηναῖοι μετωνομάσθησαν Ίωνες· οὗ δὲ τοῦ εὐνοῦ στρατοῦ γενομένου Ἀθηναίαισι, ἐκλήθησαν ἀπὸ τούτου Ίωνες. » Ἀλλὰ δὲν δύναμιθα ἐνταῦθα νὰ ἐξαντηλώσωμεν τοῦτο τὸ παρὰ τῶν νεωτέρων τῶν περιπεπλεγμένον πρόβλημα. ἴδ. περὶ Πελασγῶν ἐπὶ Θουκ. 1, 3. Διον. Ἄλιξ. Ἀρχ. 1, 17. Ἡρόδοτ. 7, 94. Παράβ. Κ. Φ. Hermann, Griech. Staatsalterthümer, 2. Aufl. S. 8 καὶ Müller, Dorier 1, S. 6.

14) Ἡρόδοτ. 6, 137—140.

15) Ὁ αὐτὸς 5, 30. 31: « αὐτὴν τε Νάξον καὶ τὰς ἐκ ταύτης ἠρτημένας, Πάρον τε καὶ Ἄνδρον καὶ ἄλλας τὰς Κυκλάδας καλεομένας. »

16) Ὁ αὐτὸς 8, 46.

17) Διον. δ. Σικ. 15, 30. σελ. 25. Ἰσχυίν. π. παραπρ. σελ. 37 Στ. εφ.

18) Παράβ. Döckh, Staatshaush. 1, S. 446—466.

19) ἴδ. Juvenal. Sat. 1, 73. Tacit. Annall. 2, 35, 3. 68. 4, 13. 21. 30. Πλουτ. π. φυγῆς 7. 8.

Ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου. — Ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως.

Ἀπὸ τῆς σημερινῆς πόλεως, ἤτις κεῖται κατὰ τὸ μέσον τῆς νήσου, καθύπερθεν δὲ τοῦ βορείου αἰγιαλοῦ αὐτῆς, ἐφ' ἵκανοῦ ὕψους, προχωροῦντες πρὸς δυσμὰς ἀπαντῶμεν, μετὰ μίαν περίπου ὥραν καὶ ἐν τέταρτον, ἥως ἔγγιστα τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα παλαιὰ γὰδια 20), ἐκκλησίαν εὐμεγέθη, περιβεβλημένην προαυλῶν καὶ μικροῖς τισιν οἰκῆμασι πρὸς χρῆσιν τῶν γεωργῶν, ὀνομαζομένην δὲ Ἐπισκοπήν. Ἡ ἐκκλησία αὕτη δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἀρχαῖον Ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου 21).

Τὸ Ἱερὸν τοῦτο εἶναι μικρὸς ναὸς ἐν παραστάσι 22), κείμενος κατὰ μῆκος μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, κατὰ τὴν συνήθειαν. Τὸ μὲν μῆκος αὐτοῦ συμποσοῦται εἰς μέτρα Γαλλ. 10, 40, τὸ δὲ πλάτος εἰς 7, 30, καὶ τὸ ὕψος μέχρι τῆς στέγης εἰς σχεδὸν 6 τριαῦτα μέτρα. Ἡ δὲ εἴσοδος εἶναι, ἐναντίον τῆς εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς ναοὺς ἐπικρατούσης συνήθειας, ἀπὸ Δυσμῶν 23). Μεταξὺ τῶν παραστάδων εἶναι δύο κίονες, ἔχοντες ὕψος, συμπεριλαμβανομένων τῆς τε βάσεως καὶ τοῦ κιονοκράνου, ὡς ἔγγιστα 4, 90 μέτρων. Ο κόσμος τῶν κίωνων εἶναι Δωρικὸς, πλὴν σύμμικτος καὶ τῆς μεταγενεστέρης ἐποχῆς· ἤγουν ἔχουσι μὲν τὸ κιονόκρανον Δωρικόν, μετὰ δύο μόνον κύκλων (annuli) περὶ τὸν ἐχίνον, ἴστανται δὲ ἐπὶ βάσεως Ἀττικουργοῦς, καὶ ὁ σκάπος ἢ στῦλος, συγκεῖμενος εἰς ἐκάτερον κίονα ἐκ δύο κυλίνδρων, χωρὶς τῆς βάσεως καὶ τοῦ κιονοκράνου, εἶναι ἀρράβδωτος. — Τὸ μεταξὺ τῶν

20) Τὸ στάδιον πρὸς ἑκατὸν ὀργυῖας ἢ ἑξακοσίους ποδας Ἑλληνικοῦς. Ἡ ῥόδο τ. 2, 124. 129 A. Gell. Noct. Att. 1, 1. Ὅτι δὲ στάδια ἀποτελοῦσιν ἐν μίλιον (M. passus). Στράβ. 7, Σελ. 116 Τχ. ν. Ἀοριζομένω, ὡς οἱ πολλοί, τὸ μίλιον ὀκταστάδιον. • Τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν μίλιον εἶναι τὸ νῦν ἐτι κοινῶς καλούμενον μίλι.

21) Ἐκ τῶν νεωτέρων περιηγητῶν ὁ Τουρνεφόρτιος ἦλθε μὲν εἰς Σικίνον, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν ἐπροχώρησε μέχρι τῆς παλαιᾶς πόλεως, διότι οὐδεμίαν παρατήρησιν κάμνει περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων αὐτῆς. — Ὁ Κόμης Πάσχι δὲ Κρίενε (breve descrizione dell' Arcipelago, del Conte Pasch di Krienen, in Livorno 1773. 8) εἶναι ὁ πρῶτος καὶ μόνος, ὅστις ἀναφέρει τὸν ναόν, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν περιγράψῃ ἀκριβέστερα· οὐδὲ κἀν τὰς ἐπιγραφὰς ἀντέγραψε, διότι ἦσαν κεκοινασμένα. ἤκουσε μόνον, λέγει, ἀπὸ τὸν τότε Ἐπίσκοπον Σίφου, ὅτι ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν ἐξίχεται, ὅτι τὸ Ἱερὸν ἠκοδομήθη 700 ἔτη Π. Χ. 'Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ βιβλίον εἶναι δυσεύρετον, ἀντιγράψω ὅλον τὸ χωρὶον (l. c. p. 29): « Verso Ponente-Maestro osservasi anche un antico Tempio dai Gentili eretto a cui dassi il nome di Episcopopia, il quale serve al presente di Chiesa, degna d'ammirarsi, poichè oltre la magnificenza antica che vi si scorge, ed i luoghi che ha sopra terra, ha pure un sotterraneo cogli stessi appartamenti. Nelle muraglie sopra terra osservansi due gran pietre di marmo con caratteri che non possonsi leggere, per essere state dai Calojeri reiteratamente con calce imbiancate insieme colle muraglie medesime, e così offuscate quelle iscrizioni; ma il Vescovo di Sifanto m'asserì, che anni sono (forse prima che fossero imbiancate) vi si rilevata, che quel Tempio fu edificato settecento anni avanti Gesù Cristo. » Περὶ δὲ τοῦ ὑπογείου οἰκήματος ὑποκάτω τοῦ ναοῦ ἠκούσαμεν καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ παρὰ τῶν ἐντοπίων· ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθημεν νὰ εἰσελθῶμεν εἰς αὐτό, διότι ἡ εἴσοδος ἦν κλειστή, καὶ ἀμφιβάλωμεν, ἂν καὶ ὁ Κόμης τὰ εἶδεν ἰδίᾳς ὀφθαλμοῖς. — Ὁ Γάλλος Γουφφιέρρος (Choiseul-Gouffier, Voy. Pittor. I, p. 17) δὲν κατώρθησε κἀν νὰ ἰδῇ τὴν σημερινὴν πόλιν τῆς Σικίνου· διότι οἱ κάτοικοι, νομίσαντες τοὺς περὶ αὐτὸν πειρατὰς, τὸν ἀπέκρουσαν εἰς τὴν πρώτην ἀποβασίν του. Ἐκ δὲ τῶν Ἄγγλων περιηγητῶν, καθ' ὅσον γνωρίζω, κανεὶς δὲν ἐπεσκέψθη τὴν Σικίνον, ἢ τοῦλάχιστον δὲν ὁμιλεῖ περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς· ὥστε ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἔμεινε μέχρι τοῦδε σχεδὸν ἄγνωστος.

22) Νὰ ὁς ἐν παραστάσι (Templum in antis) ὀνομαζέται ναὸς χωρὶς προστάδα ἢ περιστύλιον, ἔχων μόνον δύο κίονας μεταξὺ τῶν παραστάδων (φλιῶν ἢ ὀρθοστατῶν Λατιν. antæ), εἰς τοὺς ὁποίους λήγουσιν οἱ προμήκειαι τοῖχοι τοῦ σκαοῦ (Vitruv. de Architect. 3, c. 1). Ἰδὲ τὸ ἐπισυνημμένον διάγραμμα τοῦ ναοῦ.

23) Οἱ Ἑλληνικαὶ ναοὶ εἶχον συνήθως τὴν εἴσοδον ἐξ Ἀνατολῶν· καθὼς ὁ Παρθενῶν, ὁ ναὸς τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς καὶ ὁ τῆς Ἀπτερου Μικῆς κατὰ τὴν Ἀκρόπολιν Ἀθηνῶν· τὸ Θησεῖον, πρὶν μεταεληθῆ εἰς ἐκκλησίαν· οἱ ἐν Ἐλευσίνι, ἐν Ῥαμνούντι καὶ ἐν Σουνίω ναοί· οἱ ἐν Ὀλυμπία καὶ ἐν Νεμέᾳ ναοὶ τοῦ Διός· ὁ ἐν Καρθαίᾳ τῆς Κέως ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅστις ἦταν καὶ αὐτὸς ναὸς ἐν παραστάσιν (Ἰδε Brøndsted, Voy. I, p. 23)· οἱ κατὰ τὴν Σικελίαν καὶ μικρὰν Ἀσίαν ναοί, κ. ἔ. Ὁ ἐν Σικίνω ναὸς παρέχεται τὴν μόνον γνωστὴν ἐξαιρέσιν ἐντὸς τῆς νῦν Ἑλλάδος. Συμφωνεῖ λοιπὸν μὲ τὸν κανόνα τοῦ Βιτρουβίου, ὅστις θεῖται (de Arch. 4, 5, 1) νὰ ἦναι ἡ εἴσοδος ἐκ Δυσμῶν.

κίωνων καὶ τῶν παραστάδων διάστημα διωκοδομήθη ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἡ θύρα τῆς σημερινῆς ἐκκλησίας εἶναι μεταξὺ τῶν κίωνων.

Διὰ ταύτης τῆς εἰσόδου εἰσερχόμεθα εἰς πρόναον ἔχοντα πλάτος μὲν 5, 90, μῆκος δὲ 2, 5 μέτρων Γαλλ. Ἡ ὄροφή τοῦ προνάου ἀνέχεται ἀπὸ δύο λιθίνας δοκοῦς, διατεινούσας ἀπὸ τοῦ καθύπερθεν τῶν κίωνων ἐπιστυλίου ἐπὶ τὸν μεταξὺ τοῦ προνάου καὶ τοῦ σηκοῦ διάτοιχον, ἐφ' ὧν ἐπιβέβληνται λεπταὶ καὶ λεῖται σανίδες μαρμαρίναι, ἀντὶ τῶν εἰς πολυτελέστερα οἰκοδομήματα συνειζόμενων καλυμμάτων (ρατνωμάτων). Ἐκ τῶν οὕτω σχηματιζομένων τριῶν μερίδων (compartiments) τῆς ὄροφῆς αἱ μὲν δύο σώζονται ἀνέπαφοι· ἡ δὲ τρίτη ἢ πρὸς βορέαν ἠνοίχθη, καὶ εἰς αὐτὴν προσερέεισθη κλίμαξ ξυλίνη, δι' ἧς ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὸν ὄροφον τῆς ἐκκλησίας. Τὸ εἰρημένον διάτοιχον ἔχει πάχος 0, 52 μ. Γαλλ. κατὰ δὲ τὸ μέσον αὐτοῦ εἶναι θύρα, 1, 74 μέτρων τὸ πλάτος, ἣτις εἰσάγει εἰς τὸν σηκόν, ἢ τὸν κυρίως λεγόμενον ναὸν (cella). Εἰς τὸν σηκὸν τοῦτον δὲν μένει λοιπὸν ἐσωτερικὸν μῆκος εἰμὴ 6, 76 μ. Γαλλ. τὸ δὲ πλάτος εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ προνάου. Ἐπὶ δὲ τῆς φλιας τῆς θύρας, ἐν δεξιᾷ εἰσερχομένων, ἐγκεχάραται ἡ ἐπιγραφή ἀρ. 2.

Οἱ λοιποὶ τρεῖς τοῖχοι τοῦ ναοῦ ὠκοδομῆνται μόνον ἐκ λίθων λογῶδων, τοῦ ἐγχωρίου κυανοῦ μαρμαρίου, καὶ διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος, καθὼς καὶ τὰ λείψανα τοῦ ἐν Ἀνάρῃ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου καὶ τῆς Σαυταίας Ἀρτέμιδος· ἀλλὰ οἱ λίθοι οὗτοι εἶναι συνημωμένοι μὲ μεγάλην ἐπιτηδειότητα, αἱ δὲ πρὸς Δυσμᾶς δύο παραστάδες, καὶ αἱ πρὸς Ἀνατολᾶς δύο γωνίαι σύγκεινται, πρὸς περισσοτέραν στερεότητα, ἐκ λίθων τρανωτέρων καὶ ἐγγωνίων. Τὰ ὑπὲρ τῶν κίωνων ἐπιτύλια ἐξκαλοῦθουσιν, ὡς ἐπικρανίτιδες 24) τῶν τοίχων, περίξ ὄλου τοῦ ναοῦ· ἐπ' αὐτῶν πάλιν κεῖται ἡ ζωφόρος, ἣτις ὅμως ἀντὶ ζωδίων ἔχει μόνον ἀρχιτεκτονικὰ ἄρθρα, καὶ ταῦτα ἐπλᾶ· τὴν δὲ ζωφόρον σκεπάζει ὀλόγυρα γείσσωμα Κορινθιακόν, ἐξέχον 0, 20 περίπου μ. Γαλλ. Τὸ δὲ ὑπεράνω τούτου ἦτον ὁ ὄροφος ἤγουν ἡ στέγη, πλὴν δὲν σώζεται πλέον, ἐκτὸς τῆς πρὸς χειμερινᾶς Ἀνατολᾶς γωνίας τοῦ αἵτου· ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς ὁ ναὸς, μεταβλήθεις εἰς Χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, ἐκαμαρῶθη μὲ θόλον κατὰ τὸν τρόπον τῶν Βυζαντινῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ἐστολισθῆ πρὸς τούτοις μὲ κωδωνοστάσιον, ὑπεράνω τῆς σημερινῆς θύρας. Ἐκτὸς δὲ τῆς μεταβολῆς ταύτης ἐκτίσθη, κατὰ τὸ μέσον τοῦ πρὸς Ἀνατολᾶς τοίχου, καὶ τὸ ἡμικύκλιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ ὁ πρὸς Νότον τοῖχος, διὰ τὸ τῆδε ὑψηλὸν τοῦ κρηπιδώματος, ἐφ' οὗ ἵσταται ὁ ναὸς, ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν δι' ἀντηρίδων. Τέλος, φαίνονται πρὸ τῆς εἰσόδου πρὸς Δυσμᾶς τρεῖς βαθμίδες, δι' ὧν ἀνέβαινον ἐπὶ τὸν ναόν· τὸ δὲ ἐκατέρωθεν μῆκος αὐτῶν δὲν δύναται πλέον νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβῶς.

Αὕτη εἶναι, ὡ φίλοι συστρατιῶται, ἡ σύντομος περιγραφή τοῦ ναοῦ καὶ ἡ καταμέτρησις του, καθόσον ἠδυνήθην νὰ τὴν κάμω ἐκ τοῦ προχείρου. Ἐν τοσοῦτῳ βλέπετε καὶ ἐκ τῆς περιγραφῆς, καὶ ἐκ τοῦ ἐπισυνημμένου διαγράμματος, 25) ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο δὲν εἶναι τοῦ καθαροῦ Δωρικοῦ κόσμου, οὐδὲ τῆς λαμπροτέρας ἐποχῆς τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης, ἀλλὰ ὅτι μᾶλλον φέρει ἐκείνον τὸν χαρακτῆρα, τὸν ὑποῖον συνήθως ὀνομάζομεν Ῥωμαϊκόν. Περὶ τούτου δὲ θέλω εἰπεῖν πάλιν παρακάτω εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς ἐπιγραφῆς, δι' ἧς μαθάνομεν ὅτι ἔχομεν ἐνταῦθα ἱερόν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. Ἐνταῦθα δὲ ἔγω μόνον νὰ προσθέσω εἰσέτι, ὅτι πλησίον τῆς Ἐπισκοπῆς εὐρίσκονται δύο προτομαὶ ἐκ λευκοῦ λίθου, πλὴν φακῆς ἐργασίας· ἡ μὲν, ἀνδρὸς, εἰς ἀγρὸν πρὸς Νότον τοῦ ἱεροῦ· ἡ δὲ γυναικῆς, ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς αὐλῆς πρὸς Δυσμᾶς.

Τρεῖς ἕως πέντε σταδίου πρὸς Δυσμᾶς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος κεῖνται τὰ ἐρεῖπια τῆς παλαιᾶς πόλεως

24) Ἡ λέξις ἐπικρανίτις εὐρίσκεται, εἰς τὴν σημερινὴν ταύτην, εἰς τὴν περὶ τοῦ Ἑρεχλείου ἐπιγραφὴν, C. J. G. 1, n. 160, p. 274.

25) Ἴδὲ τὸν πίνακα Α. Τὸ μὲν γείσσωμα καὶ τὴν ζωφόρον ἐμάτρυσαν προκύπτουν ἐκ τοῦ ἀνωθεν τοῦ ὄροφου· τὸ δὲ ὕψος μέχρι τοῦ γεισώματος ἐντὸς τοῦ προνάου, διὰ τῆς ἐπὶ τὸν ὄροφον ἀναγούσης κλίμακας. Μόνον τὴν διάμετρον καὶ τὴν κεφαλὴν τῶν κίωνων, τὸ ἐπικρανιόν· τῶν ἐρεσκατῶν, τὴν γωνίαν τοῦ αἵτου, τὸ ὕψος τῆς θύρας καὶ ἄλλα τινὰ μέρη δὲν ἠδυνήθη νὰ μετρήσω ἀκριβῶς.

Σίκινου, ἐπὶ ὄρους ὕψηλοῦ καὶ ἀποκρήμνου, τὰ ὅποια ὅμως δὲν ἔχουσι οὐδὲν ἐξόχως περιεργον. Σώζονται μόνον τινὰ λείψανα τοῦ τείχους· δύο ἢ τρεῖς αἰμασῖαι καλῶς ὠκοδομημέναι ἐκ μεγάλων λίθων· τοῖχοι τινὲς ἀβεστόκτιστοι· φρέατα πολλά· μεταξύ τούτων ὄλων λίθοι, μάρμαρα καὶ κίονες διεσπαρμένοι, καὶ πάμπολλα τρίμματα κεραμίδων καὶ πηλίνων ἀγγείων. Κατὰ τὴν νότιον πλευρὰν τῆς πόλεως εἶναι μέρος τι τεχνικῶς ἐξωμαλισμένον, ὅπου φαίνεται ὅτι ἴστατο ναὸς ἢ ἄλλο μέγα οἰκοδόμημα· καὶ ἐπὶ τῆς ὀξείας ἄκρας τοῦ ὄρους κεῖται ἐκκλησίδιον τῆς ἀγίας Μαρίνης, εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἡ ἐπιγραφή ἀρ. 3. Ἐπὶ δὲ τῆς πρὸς νότον καὶ πρὸς τὸν αἰγιαλὸν τετραμμένης πλευρᾶς τοῦ ὄρους εἶναι τὸ παλαιὸν νεκροταφεῖον, ὅπου οἱ γεωργοὶ συχνάκις ἐξορύττουσι μνήματα, καὶ εἰς αὐτὰ εὐρίσκουσι πηλίνα ἀγγεῖα· ἀλλὰ δὲν ἐνθυμοῦνται κἀνὲν ἐξωγραφισμένον. Ἐνταῦθα εὐρέθη καὶ ἡ ἐπιγραφή ἀρ. 4.

Διηγοῦνται οἱ Σικινῆται, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πρὸς Ἴον τετραμμένου ἄκρωτηρίου, καλουμένου δὲ *Μάλτα*, σώζονται ερείπια ἀρχαίας τινὸς πόλεως. Δὲν εἶναι ὅμως πιθανὸν, ὅτι εἶναι καὶ αὐτὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐποχῆς· διότι ὁ Σκύλαξ (εἰς τὸ ἄνω ἀναφερθὲν χωρίον αὐτοῦ) δὲν γνωρίζει εἰς Σίκινον εἰμὴ μίαν μόνον πόλιν. Μολοντοῦτο ἐνδέχεται, μετὰ τὸν Σκύλακα (ὅστις ἔζησεν ἤδη περὶ τὰ Πελοποννησιακὰ, 430 π. Χρ.) νὰ ὑπῆρξαν, ἴσως καθ' ἡν ἐποχὴν αἰνῆσαι διὰ τοῦ πλουσίου ἐμπορίου τῆς Δήλου ἠμαζον μεγάλως 26), καὶ δύο πολίσματα εἰς Σίκινον· ὅθεν τὸ πρᾶγμα εἶναι ἄξιον νὰ ἐρευνηθῇ.

26) Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κορίνθου, περὶ τὰ τέλη τοῦ δευτέρου καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ πρώτου αἰῶνος π. Χρ. Στράβ. 10, σελ. 388 Τχγ.

3.

Ἐπιγραφαί. — Πολίτευμα. — Λατρευόμενοι θεοί.

Ἐκ τῶν ἐξῆς ἐπιγραφῶν τῆς Σικίνου ἡ μὲν πρώτη, τρίτη, τετάρτη καὶ πέμπτη εἶναι ἀνέκδοτοι· ἡ δὲ δευτέρα ἦτον ἤδη γνωστή.

1. Ἐπὶ στήλης μαρμαρίνης, κειμένης εἰς τὴν αὐλὴν τῆς ἐπισκοπῆς. Τὰ στοιχεῖα ἀσαφῆ καὶ δυσανάγνωστα ὡς ἐφαρμένον τοῦ λίθου ὑπὸ τῆς πολυκαιρίας.

- — — — —
- ἀγ]αθ[ὸς περὶ τῆμ π]όλιν [τὴν
Σικινη[τ]ῶν, δ[εδό]χθαι τῆ β[ου-
λῆ καὶ τῷ δήμῳ, πρόξενον
εἶν]αι Λίσχυλον Σωσιμάχου
5.ιον τῆς πόλεως τῆς Σικι[νη-
τῶν] καὶ αὐτὸν καὶ ἐχθόνους
με]τὰ τῶν ὑπαρχόντων προ-
ξένων· εἶναι δὲ αὐτῷ καὶ
ἐ]χθόνους [καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ
10. ἐ]μ πολέμ[ω καὶ κατὰ γῆν καὶ
ἐς σύλῳ [ἀσφά]λ[ε]ϊαν καὶ πρό[σ]-
α[δ]ῶν [πρὸς] τὴν βουλὴν καὶ
τὸν δῆμον, ἐάν του δέων-
ται, πρώτοις μετὰ τὰ ἱερά·
15. τόδε δὲ ἀναγράψαι [τὸ ψή-
φ]ισμα ἐς στήλη λιθίνῃ
καὶ στ[ῆσα]ι εἰς τὸ ἱερόν τοῦ
Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου ἐπι-
μεληθῆναι τοὺς Ἄρχοντας
20. τοὺς περὶ Καλλίνικον· [τὸ δὲ ἀνά-
λωμα δοῦναι τοὺς πράκτορας
τοὺς περὶ Πασικράτην.
Τῆς ἀναγραφῆς ἐπεμελεθ[ῆ]θη
Καλλίνικος Ἄρχων.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ ψηφίσματος λείπει· συμπληροῦται δὲ, ὡς ἐν παραδείγματι, οὕτω πως·

[· Θεοὶ τύχην ἀγαθὴν. Ἐδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ· ὁ δὲ ἄνα εἶπεν· Ἐπειδὴ Λίσχυλος Σωσιμάχου . . . ἰος
· διατελεῖ εὖνους ὢν καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς περὶ κ. τ. ἐ.]

Ἡ ἐποχὴ τοῦ ψηφίσματος δύναται μόνον νὰ προσδιορισθῇ ἐξ εἰκασίας· κατὰ δὲ τὰ εἰς αὐτὸ ἐμπεριεχόμενα τεκμήρια καὶ παλαιογραφικὰ (τὸ σχῆμα τῶν στοιχείων Θ, Μ, Ξ, Π, Ε καὶ ἄλλα), καὶ ὀρθογραφικὰ (στ. 10: ἐμ πολέμω· στ. 11: ἐς σύλῳ· στ. 16: ἐς στήλη) γίνεται πιθανὸν ὅτι δὲν εἶναι μεταγενέστερον τῆς τῶν Ἀχαιῶν συμμαχίας, ἤγουν τοῦ τρίτου ἢ δευτέρου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος. Ἄς ἴδωμεν ἤδη περὶ τῶν καθ' ἕκαστα.

Σ. 2. *Σικινητῶν*. Ὁ Στέφανος (ιδ. σημ. 7) γράφει *Σίκηρος* καὶ *Σικηρίτης*· ἐκ δὲ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀθήνησιν Ἀκρόπολιν ἐπιγραφῶν βλέπομεν, ὅτι ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι *Σίκινος* καὶ *Σικινητής*.

Στ. 5. Κατὰ *δυσυγίαν* εἶναι ἀφανῆ τὰ τρία πρῶτα στοιχεῖα τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος τοῦ νέου προξένου Δισχύλου. Πιθανὸν ὅμως ὅτι ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς νησιώτης, ὡς [Τήν]ιος, [Δήλ]ιος, [Σύρ]ιος, [Νάξ]ιος, [Πάρ]ιος, [Μήλ]ιος.

Στ. 7. *Μετὰ τῶν ὑπαρχόντων προξένων*, διότι ἡ Σίκινος εἶχε καὶ εἰς ἄλλους τόπους ἰδίους τῆς προξένους, καθὼς π. γ. καὶ ἡ Ἀνάφη.

Οἱ στ. 9—11 εἶναι εἰς τὸν λίθον πολλὰ δυσανάγνωστοι. Τὰ δὲ συμπληρώματα, ἐπειδὴ ἐκπληροῦσιν ὡς ἐγγιστα τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν γραμμάτων, εἶναι ἱκανῶς βέβαια. Ὁ συνθέστερος τύπος εἶναι « καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης οὔσης, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. » Ἀντὶ τοῦ « καὶ κατὰ θάλατταν » τὸ ἀνά χειρας ψήφισμα λέγει « καὶ ἐς σύλω. » Καὶ πρῶτον μὲν τὸ ἐς, καθὼς παρακίτω στ. 16: ἐς στήλη, εἶναι ἀντὶ τοῦ ἐν, δι' ἀφομοίωσης τοῦ Ν ἔμπροσθεν τοῦ Σ, καθὼς γίνεται καὶ εἰς τὰς Ἀττικὰς καὶ ἄλλας ἐπιγραφάς. Τὸ δὲ σύλω εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ σύλη ἢ σύλα, τρυτέσιν ἐχθροπραξία, κυρίως κατὰ θάλασσαν ἰδίως δὲ ἢ παρὰ τινος πόλεως, ἐν καιρῷ πολέμου, εἰς ἰδιώτη· διδομένη ἄδεια πειρατείας ἢ καταδρομῆς (ιδ. Ἀρποκρ. ε. λ. σύλας. *Δημοσθ. κατὰ Λάκρῆτον* σ. 927. 931. Ὁ αὐτ. *περὶ Στεφ. τῆς τριηραρχίας* σ. 1232.) Ὡστε ἡ φράσις ἐν σύλω ἰσθδυναμεῖ μὲ πολέμου κατὰ θάλατταν ὄντος.

Τὰ ἐπόμενα δὲν χρῆζουσιν ἐξηγήσεως. Μόνον εἰς τοὺς στ. 15—20 ἡ σύνταξις δὲν προχωρεῖ τίσον καλῶς· διότι εἶναι σκληρὸν νὰ ἐξαρτῶνται τὰ δύο ἀπαρέμματα ἀναγράψαι καὶ στήσαι ἀπὸ τοῦ τρίτου ἀπαρέμματος ἐπιμεληθῆναι. Ὁ συγγραφεὺς τὸ ψήφισμα (ἢ καὶ ὁ λιθοξόος) φαίνεται ὅτι ἐσύγγυσε δύο συντάξεις, συνελίζομένας καὶ τὰς δύο εἰς ἄλλα ψήφισματα· ἢ « ἀναγοράσαι δὲ τοῦ ἀρχοντος τότε τὸ ψήφισμα καὶ στήσαι κ. τ. ε. », ἢ « τῆς δὲ ἀναγραφῆς τοῦ ψηφίσματος — — ἐπιμεληθῆναι τοὺς ἀρχοντας. » Πλὴν ταῦτα, καὶ ἐτι χεῖρονα ἀνακίλουθα εὐρίσκονται συχνῶς εἰς ἐπιγραφάς.

Ἐκ δὲ τοῦ 17 καὶ 18 στ. μανθάνομεν, ὅτι τὸ ἱερὸν, περὶ οὗ ἐν τοῖς ἄνω διεξήλομεν, ἦτον ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου. Ὁ Ἀπόλλων ἦτον ἐξαιρετικῶς ὁ θεὸς τῶν νήσων ὅχι μόνον ὡς Δῆλιος, διότι ἐγεννήθη εἰς Δῆλον, ὅπου οἱ νησιῶται ἤγον καθ' ἕκαστον ἕκρ τὴν ἐσπέρην του 27)· ἀλλὰ καὶ τοῦ Πυθίου θεοῦ ἢ λατρεία (μολονότι ἄλλοι νυμίζουσιν ἄλλως), ἦλθεν εἰς τὰς νήσους μὲ τοὺς οἰκιστοὺς ἐξ Ἀθηνῶν, ὅπου τὸ Πύθιον ἦν ἐν τῶν ἀρχαιοτέρων ἱερῶν 28), καὶ ὁ Πατρῶος Ἀπόλλων, ὁ αὐτὸς τῷ Πυθίῳ, εὐθεωρεῖτο ὡς ἀρχηγίτης τῆς Ἰωνικῆς φυλῆς 29). Διὰ ταῦτα εὐρίσκομεν ἱερὰ τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, ὅχι μόνον εἰς Κέων 30),

27) Διον. Περιηγ. 525 κ. ε. Ὁμ. Ὑμν. εἰς Ἀπόλλ. 146. κ. ε. Θεοκ. 3, 104. Ὁ Δῆλιος Ἀπόλλων εἶχεν ἱερὰ εἰς Νάξον (τὸ Δῆλιον πλοσίον τῆς πόλεως Παρθέν. Ἐρωτ. 9)· εἰς Πάρον κατὰ τὴν ἐξῆς (εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας Μισοσπεριτίσσης) ἐπιγραφὴν·

ΟΡΟΣΧΩΡΙΟ
ΙΕΡΟΑΠΟΔΑΩ
ΝΟΣΑΗΛΙΟ

εἰς Ῥήνειαν (Ὁμ. Ὑμν. εἰς Ἀπόλλ. 44), κ. ε.

28) Περὶ τοῦ Ἀθηνῶν Πυθίου Θεοκ. 2, 15. Στράβ. 9, σελ. 253 Τχγ. Ἀνεκαινίσθη δὲ, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, παρὰ τοῦ Παισιστράτου. Θεοκ. 6, 54. Σουΐδ. ε. λ. ἐν Πυθίῳ κρεῖττον κ. ε.

29) Πατρῶος ἐκλήθη ὁ Πύθιος Ἀπόλλων παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς πατὴρ τοῦ Ἰωνος. Ἰδ. Πλάτ. Εὐθύδ. σελ. 302. C. μετὰ τοῦ Σχολ. Ὁ αὐτ. π. Πολιτ. 4, σελ. 427. Δημοσθ. π. Στεφ. σελ. 274. Ὁ δὲ Ἐρῶρος παρὰ Στράβ. 9, σελ. 282 Τχγ. θίλει ὅτι ὁ Ἀπόλλων ἐξ Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Δελφούς.

30) Τὸ ἐν Καρθαίᾳ ἱερὸν ἦτον ἱερὸν ὅχι τοῦ Ἀπολλωνος τοῦ Ἀρισταίου, καθὼς ἐνίμισαν ἡ Βρόενδστεδ (Fog. I. p. 47. 95), ἀλλὰ τοῦ Πυθίου, καθὼς ἀποδεικνύει ὁ Ἀντωνῖνος Διεραλίτης, Μεταμέρφ. I, 1, ὅπου μνημονεύονται Πύθια παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Καρθαίᾳ· παρὰ. καὶ Miller, Dorier, I, S. 263, καὶ Σουΐδ. ε. λ. ταῦτα· σάει καὶ Πύθια καὶ Δῆλια). Ὁ δὲ Βρόενδστεδ ἠπατήθη ἐκ τῆς σφαλμένης ἀναγνώσεως τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς (C. J. G. II, 2364), κεκμένης εἰς τὰ ἱερεῖα τῶν κατὰ

Ἴον 31), Ἀμοργὸν 32), Σίφρον 33), ἀλλὰ πιθανώτατον εἶναι, ὅτι ἐτιμᾶτο καὶ ἐλατρεύετο ὁ Πύθιος καὶ εἰς τὰς πλείστας τῶν ἄλλων νήτων.

Εἰς τὸν στ. 20 ἔχομεν τοὺς ἄρχοντας τοὺς περὶ *Καλλίτικον*, καὶ στ. 21 τοὺς πράκτορας τοὺς περὶ *Παισικράτην* (διότι *Πραισικράτην* εἶναι σφάλμα τοῦ λιθοξόου). Ἀμφίβολον μένει, ἂν πρέπη νὰ ἐνοησώμεν πλείονας ἄρχοντας (π. χ. τρεῖς) καὶ πλείονας πράκτορας, ἢ ἂν ἦναι μόνον τὸ γνωστὸν εἶδος περιφράσεως. Ἐν τοσούτῳ λαμβάνομεν ἐκ ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τῶν ὑπ' ἄρ. 3 καὶ 5 ἰδέαν τινὰ τοῦ πολιτεύματος καὶ τῆς διοικήσεως τῆς Σικίνου. Εἶχε δηλαδὴ *βουλὴν* καὶ *δημὸν* ἢ ἐπώνυμος ἀρχὴ ἦτον, καθὼς εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἄλλα μέρη, ὁ ἄρχων (ἢ ὅπου ἦσαν πλείονες, ὁ πρῶτος τῶν ἀρχόντων) ἢ δημόσιος οἰκονομὴ ἦτον εἰς χεῖρας ἐνὸς ἢ πλείονων *πρακτόρων* 35)· τὰ περὶ τὴν ἀγορὰν διοικοῦντο ἀπὸ ἑνα *ἀγορανόμου* (Ἐπιγρ. 5). Τὴν δὲ ἐπιμέλειαν τῆς ἀναγραφῆς τοῦ ψηφίσματος, ἥτις εἰς τὰ Ἄττικὰ ψηφίσματα συνήθως ἀνατίθεται εἰς τὸν γραμματέα τῆς βουλῆς, ἀναδέχεται ἐνταῦθα ὁ ἐπώνυμος ἄρχων.

Ὁ τύπος οὖν οὗτος τοῦ τῶν Σικινητῶν πολιτεύματος, οἷος ἐμφαίνεται εἰς τὴν παροῦσαν ἐπιγραφὴν, συμφωνεῖ πάλιν μετὰ τῆς ἄνω ἐκφρασεύσεως γνώμης, ὅτι τὸ ψηφίσμα εἶναι ἀρχαιότερον τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Ἐπειδὴ δὲ εἰς αὐτὸ ἀναφέρεται ἡδὴ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔπεται νὰ ἦναι καὶ τοῦτου τῆς εἰρημένης ἐποχῆς προγενέστερον. Ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη εἶχεν ἀρχίσει, καὶ πρὸ τῆς μετὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπιμιξίας, νὰ καταβαίη ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν τῆς ἀκμῆν, νὰ κλίνη ἐπὶ τὸ χεῖρον, νὰ παραιτῆται ἀπὸ τὴν πρώτην καθαρότητα τῶν τριῶν τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς κόσμων, καὶ νὰ ἐντροφᾷ (μάλιστα διὰ τῆς τῶν βασιλέων τῆς Συρίας, τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Περγᾶμου καὶ ἄλλων πολυτελείας) εἰς τὴν σύμμικτον ἐκείνων τῶν ἐξ ἀρχῆς τόσον αὐστηρῶς διακεκριμένων κόσμων ἢ τάξεων. Τεκμηρία ἔστωσαν, ἐκτὸς τῶν βιβλίων τοῦ Βιτρούβιου, τὰ ἐρείπια τῆς Δήλου καὶ τὸ Ἀθηνῆσιν ὠρολόγιον τοῦ Ἀνδρονίκου.

2. Ἡ δευτέρα αὕτη ἐπιγραφὴ, εἰς χαρακτῆρας τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἕως τοῦ δευτέρου Μ. Χρ. αἰῶνος, εὐρίσκεται ἐγκεκαραγμένη, καθὼς προείρηται, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς φλιᾶς τοῦ θυρώματος τοῦ σκηοῦ· ἐξεδόθη δὲ ἡδὴ εἰς τὸ C. J. G. II, 2447, » ex schedis Koelerianis »· τὰ δὲ ἀντίγραφα τοῦ Κοιλέρου προέρχονται, ὡς ἐπὶ τὸ

Κ Τ Η Σ Ι Α Σ Ε Υ Κ Τ Η Μ Ο Ν Ο Σ Α Ν Ε Θ [Η Κ Ε

Τ Ω Ι Α Π Ο Λ Λ Ω Ν Ι Δ Ε Κ Α Τ Η Ν

ὅπου αὐτὸς ἀναγινώσκει ΑΡΙΣΤΑΙΩΙ, ἐν ᾧ ὁ λιθὸς σαφέστατα παρέχεται ΔΕΚΑΤΗΝ. Παρατηρητέον προσέτι, ὅτι, ἐπειδὴ τὸ Α Π Ο Λ Λ Ω Ν Ι ἔχει τὸ ἄρθρον, ἔπρεπε νὰ ἐπαναληθῆ τὸ ἄρθρον καὶ πρὸ τοῦ ΑΡΙΣΤΑΙΩΙ.

31) Εἰς Ἴ ο ν κατὰ τρεῖς ἐπιγραφάς, σωζομένης εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Κορτέσσου.

32) Εἰς Ἀ μ ο ρ γ ὸ ν κατὰ τινὰ ἐπιγραφὴν, καμμένην εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πύθιου, πρὸς τὴν λιμὴν τῆς Μινώας ἢ Μαινόας (καθὼς γράφουσιν αἱ ἐπιγραφαί)· εἰς τὴν μνημονεύονται οἱ χερυταὶ τῶν περὶ τὸν Πύθιον Ἀπόλλωνα κορδαίων.

33) Εἰς Σί φ ρ ο ν, ἐπειδὴ μία πόλις αὐτῆς ἐκαλεῖτο Ἀπολλωνία (Στεφ. ἐ. λ. Ἀπολλ.), καὶ ἐπειδὴ οἱ Σίφριοι ἦσαν ὑπατελεῖς φέρου ἐκ τῶν χρυσαίων μεταλλείων τῆς νήσου πρὸς τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα (Ἡρόδ. 3, 57. Παυσαν. 10, 14, 2). Ὅτι δὲ καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀδελφὴ ἐτιμᾶτο εἰς Σίφρον, μαρτυρεῖ Ἡσύχ. ἐ. λ. « ἐκ βακτηρίας. Ἄρτεμις ἐν Σίφρῳ. » Ἐντεῦθεν ὀνομάζεται ἐν τῶν χωρίων τῆς νήσου ταύτης Ἀ ρ τ ε μ ῶ ν α ς (Ἀρτεμίων), τοῦτέστιν ἱερὸς περιβόλος ἢ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος· καθὼς Π α ρ θ ε ν ῶ ν σημαίνει τὸν ναὸν τῆς παρθένου Ἀθηνᾶς, Π ο σ ε ι δ ε ῶ ν τὸν ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος μῆνα, καὶ ἄλλα ταιῦτα. Μολοντί ἐρείπια τοῦ ναοῦ δι' ὅλου δὲν φαίνονται (ἐπειδὴ τὸ πρὸς δυσμᾶς τοῦ Ἀρτεμίωνος ἐρείπιον τὸ καλούμενον Κ α μ π α ν α ρ ι ὸ εἶναι πύργος ἀρχαῖος, καὶ ἔχει ναῖος), μολοντούτο δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι πρέπει νὰ σώζονται εἰς τὸν Ἀρτεμίωνα ἐποικιστοὶ λείψανα, οἷον γλυπτὰ ἔργα καὶ ἐπιγραφαί· ὅθεν παρακαλοῦνται εἰς φιλόκαλοι Σίφριοι, νὰ στήσωσι τὴν προσοχὴν τῶν ἐξῆς· εἰς τοῦτο τὸ ἀντικείμενον.

34) Περὶ τὴν οὐ συμπραίνομεν τοῦτο, διότι οἱ Τήνιοι, εἰς κρίσιν γενόμενοι ἐνώπιον τῆς τῶν Ῥωμαίων βουλῆς· ἐπὶ Τιθερίου, αὐτοὶ διεβραίουσαν, ὅτι τὸ παρ' αὐτοῖς ἐπισημάτατον ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος (ἰδ. C. J. G. II, 2329. 2331 κ. ἐ.) ἀφίδρυτο ἐκτὰ μαντεῖον Ἀπόλλωνος (Tac. Annal. 3, 63). Ἀρχαίαν δὲ λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς Σύ ρ ο ν ἀνίπτονται οἱ στίχοι τοῦ Ὀμήρου Ὀδυσσ. 15, 409—11, κ. ἐ.

35) Π ρ ἄ κ τ ο ρ ε ς ὑπῆρχον καὶ εἰς Ἀθήνας. Δ η μ ο σ θ. π ρ ὸ ς Μ α κ ἄ ρ τ α τ ρ ο ν Σελ. 1075. « ἐγγραφόντων οἱ ἄρχοντες . . . τοῖς πράκτορσιν, ὃ τῷ δημοσίῳ γίγνεται. »

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ τῶν κατὰ τὴν χειμερινὴν ἑξαμηνίαν τοῦ 1837-38 ἔτους

Θεολογικῆς Σχολῆς. | Δικαστικῆς. | Ἱατρικῆς | Φιλοσοφικῆς.

ὥρα 8. π. μ. | ὥρα 8. π. μ. | ὥρα 8. π. μ.

Ἐμπορικὸς νόμος, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Γ. Α. Βάλλη, τὴν τετάρτην καὶ Σάββατον. | Μερικὴ Παθολογία καὶ θεραπευτικὴ παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Ι. Βούρου, καθ' ἡμέραν. |

ὥρα 9 π. Μ. | ὥρα 9 π. μ. | ὥρα 9, π. μ.

Χειρουργικὴ Κλινικὴ, παρὰ τοῦ Καθηγ. Κ. Ερ. Τράϊμπερ, καθ' ἡμέραν.

ὥρα 10. π. μ. | ὥρα 10. π. μ. | ὥρα 10. π. μ.

Πολιτικὴ Δικονομία, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Φέλε, τρίτην, τετάρτην, καὶ παρασκευὴν. | Γενικὴ Νοσολογία, καὶ θεραπευτικὴ παρὰ τοῦ καθηγητοῦ Κ. Α. Γ. Λευκία, δευτέραν, τετάρτην, καὶ παρασκευὴν. | Χειρουργία, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Ι. Ὀλυμπίου, τρίτην, πέμπτην καὶ Σάββατον. |

ὥρα 11. π. μ. | ὥρα 11 π. μ. | ὥρα 11 π. μ.

Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον, παρὰ τοῦ Καθηγ. Κ. Πάλλια κατὰ τὰς παρ' αὐτοῦ ἐπομένως προσδιορισθησόμενας ἡμέρας. | Μαιευτικὴ, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Ν. Κωστή, καθ' ἡμέραν. | Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Γ. Γεωργιάδου, δευτέραν, τετάρτην καὶ παρασκευὴν. | Λογικὴ παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Κ. Κοντογόνου, τρίτην καὶ πέμπτην. |

ὥρα 12. | ὥρα 12. | ὥρα 12.

Δογματικὴ Θεολογία, κατὰ τὴν ἐπιτομὴν τῆς τοῦ Θεοφάνους Πρωτοπρόβ. Θεολογικῆς βίβλου, καὶ ἱστορίαν τῶν δογμάτων, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Μ. Ἀποτολίδου Ἀρχιμανδρίτου, δευτέραν, τετάρτην καὶ παρασκευὴν.

Ἀνατομία παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Δ. Α. Μαυροκορδάτου, καθ' ἡμέραν

Χωρογραφία τῆς Ἀττικῆς παρὰ τοῦ καθηγητοῦ Χ. Α. Ρόσσ, δευτέραν, τετάρτην καὶ παρασκευὴν. Φυσικὴ, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Κ. Βούρη, τρίτην, πέμπτην, καὶ Σάββατον.

ὥρα 1. μ. μ. | ὥρα 1. μ. μ. | ὥρα 1. μ. μ.

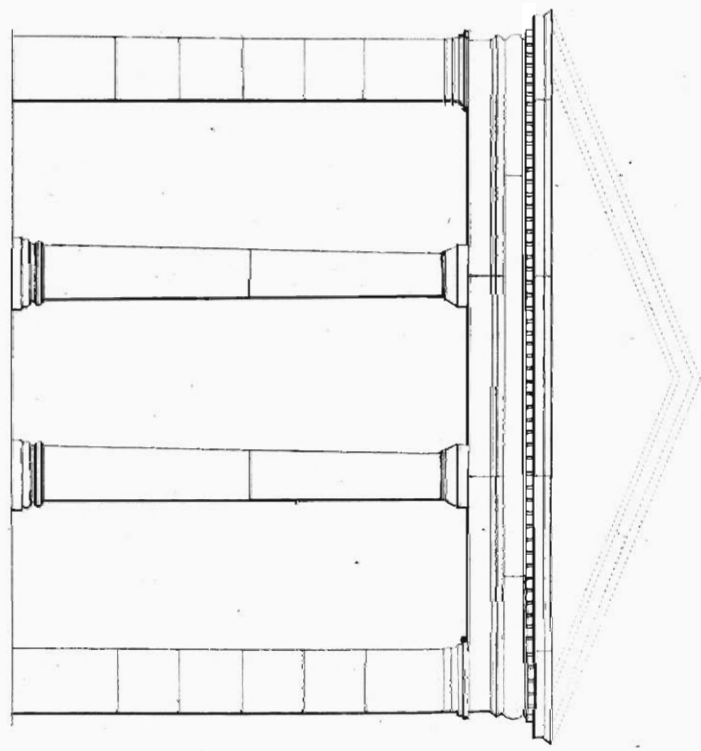
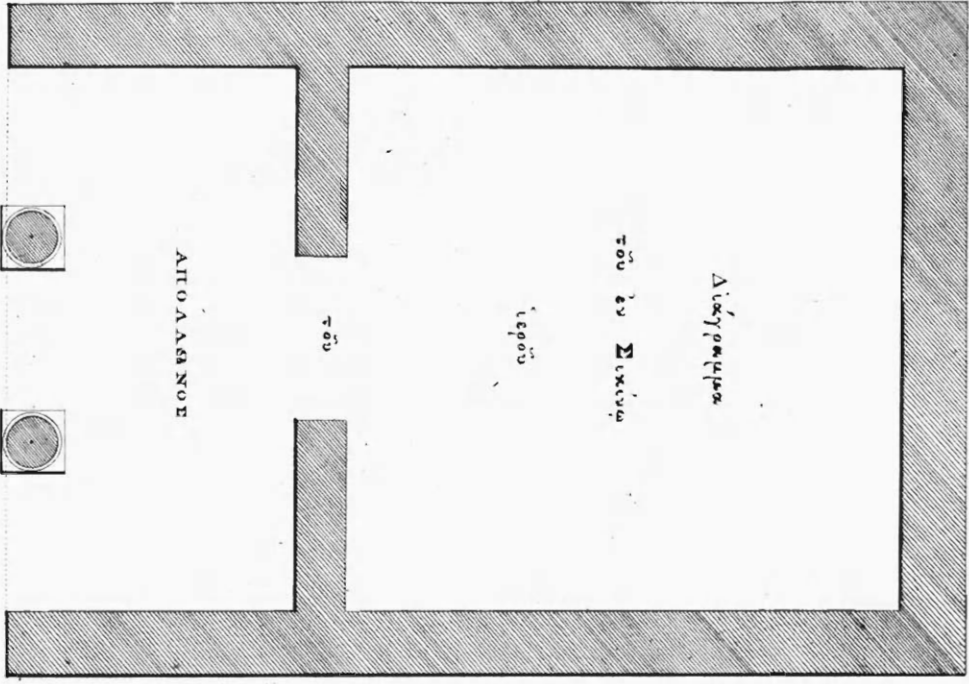
Ἱστορία Ἐκκλησιαστικὴ, τὴν δευτέραν, τρίτην, πέμπτην καὶ παρασκευὴν, 2. ἑρμηνεῖα τῶν ἑαλημῶν, τὴν τετάρτην καὶ Σάββατον, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κυρίου Κοντογόνου.

Ὅρατιον Ποιητικὴ, καὶ Ὀιδίον μεταμορφώσεις, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Α. Ρόσσ, δευτέραν, τρίτην, πέμπτην, καὶ παρασκευὴν.

ἐν τῷ τοῦ Ὄθωνος Πανεπιστημείῳ παραδοθησομένων μαθημάτων.

Θεολογικῆς.	Δικαστικῆς.	Ἱατρικῆς.	Φιλοσοφικῆς.
ὥρα 2. μ. μ.	ὥρα 2. μ. μ.	ὥρα 2. μ. μ.	
	Σημειωτικὴ, καὶ β', Νοσογραφία τῶν γυναικείων, καὶ τῶν παιδικῶν ἀσθερειῶν, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κυρ. Ἰπίτου, δευτέραν, τρίτην, τετάρτην καὶ παρασκευήν.	Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς Φυσιολογίας καὶ ἱστορίας, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Δομνάνδου, δευτέραν, τρίτην, πέμπτην, καὶ παρασκευήν.	
ὥρα 3.	ὥρα 3.	ὥρα 3.	
	Λοιμολογία, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Α. Γ. Λευκία, τὴν παρασκευήν.	Φιλοσοφία, ἢ θεωρία τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ ἠθικῆς, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Ν. Βάμβα, τρίτην, πέμπτην, καὶ σάββατον.	
ὥρα 4.	ὥρα 4.	ὥρα 4.	
	Ἱατροδικαστικὴ, παρὰ τοῦ Κ. Α. Πάλλη, τρίτην, πέμπτην καὶ σάββατον.	Χημεία, παρὰ τοῦ Καθηγ. Κ. Ε. Αάνδρερ, τρίτην, καὶ πέμπτην. Μαθηματικὰ τὰ 5 τελευταία βιβλία τῆς γεωμετρίας τοῦ Δεγάνδρου, ε'. τριγωνομετρία. εὐθύγραμμος τοῦ αὐτοῦ, γ'. γενικαὶ ιδιότητες τῶν ἀριθμῶν, δ'. ἄλγεβρα, καὶ ε'. διαγραφικὴ γεωμετρία τοῦ Achette, παρὰ τοῦ Καθ. Κ. Κ. Νέγρη, δευτέραν, τετάρτην, καὶ παρασκευήν.	
ὥρα 5.	ὥρα 5.	ὥρα 5.	
Πολιτικὸς Νόμος, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Γ. Α. Μαυροκορδάτου, τὴν τρίτην, πέμπτην, καὶ σάββατον. Διοικητικὸν Δίκαιον, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Ἀργυροπούλου, τὴν τετάρτην. Πολιτικὴ Οἰκονομία, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Ι. Α. Σούτσου, δευτέραν καὶ παρασκευήν.		Ἱατρικὴ Βοτανικὴ, τὴν τετάρτην, καὶ πέμπτην, καὶ Πρακτικὴ βοτανικὴ, τὸ σάββατον, παρὰ τοῦ Καθηγ. Κ. Δ. Φράζας. Κικέρων, περὶ φύσεως θεῶν, καὶ Λατινικῆς Φιλολογίας Ἱστορία, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Ἐρρ. Οὐλέριχου, καθ' ἑκάστην.	
ὥρα 6.	ὥρα 6.	ὥρα 6.	
		Βίος Ἑλλάδος, ἢ τοὶ Ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία, παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Δ. Σχιναῖ, τρίτην, τετάρτην, καὶ πέμπτην.	

Προσώπιο του Νικηίου τμήτος Αυτολάκι

1

ΡΑΓ[ΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗ ΜΠΟΛΙΝ ΤΗΝ
 ΣΙΚΙΝΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΧΘΑΙΤΗ ΒΟΥ
 ΛΗΚΑΙ ΤΩ ΙΔΗ ΜΩΙ ΠΡΟΦΕΝΟΝ
 ΕΙΝΑΙ ΑΙ ΣΧΥΛΟΝ ΣΩΞΙΜΑΧΟΥ
 5. . . . ΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΗΣ ΣΙΚΙΝΗ
 ΤΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΕΚΓΟΝΟΥΣ
 ΜΕ ΤΑ ΤΩΝ ΥΓΑΡΧΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟ
 ΦΕΝΩΝ ΕΙΝΑΙ ΔΕ ΑΥΤΩ ΚΑΙ
 ΕΚΓΟΝΟΙΣ ΚΑΙ ΕΝ ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ
 10. ΕΜΠΟΛΕΜΩ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΗΝ ΚΑΙ
 ΕΣΣΥΛΩΓΙΑΣ ΦΑΛΙΑΝ ΚΑΙ ΠΡΟ
 ΟΔΟΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ ΚΑΙ
 ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ ΕΑΝ ΤΟΥ ΔΕ ΣΤΑΙ
 ΤΑΙ ΠΡΩΤΟΙΣ ΜΕΤΑ ΤΑΙ ΕΡΑ
 15. ΤΟ ΔΕ ΔΕ ΑΝΑΓΡΑΨΑΙ ΤΟ ΥΗ
 ΦΙΣΜΑ ΕΣΣΤΗ ΛΗΛΙΘΙΝΗ
 ΚΑΙ ΣΤΑΘΗ ΕΙΣ ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΤΟΥ
 ΑΡΟΛΛΩΝΟΣ ΤΟΥ ΓΥΘΙΟΥ ΕΡ
 ΜΕΛΗΘΗΝΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΧΟΝΤΑΣ
 20. ΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΝ ΤΟ ΔΕ ΑΝΑ
 ΛΩΜΑ ΔΟΥΝΑΙ ΤΟΥΣ ΓΡΑΚΤΟΡΑΣ
 ΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΓΡΑΞΙΚΡΑΤΗΝ
 ΤΗΣ ΑΝΑΓΡΑΦΗΣ ΕΓΕΜΕΛΗΘΗ
 ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΞΑΡΧΩΝ

2

ΚΑΜΕΝΤ
 ΣΙΔΟΣ ΜΕΝΤΑ
 ΒΑΣΙΛΕΙΗΣ
 ΕΡΓΑ ΔΑΘΗΝΑΙΗΣ
 ΔΛΗΣ
 ΟΥΝ ΕΚΕΝ ΑΘΑΝΑΤΟΙΣ
 ΣΥΝΑΓΕΙΡΑΝ
 ΤΩΝ ΠΡΟΠΑΛΑΙΚΛ. ΙΝΩΝ ΚΥΔΟ
 ΚΑΜΕΝΗΝ
 ΟΝΣΑΙ ΓΑΡ ΨΥΛΛΙΩ
 ΕΒΙΩΣΑΝ
 ΤΑΥΤΑΣ ΜΗΘ

4

ΕΤΕ ΑΡΧΟΞΑΡΜΥ
 ΣΑΒΑΤ

3

ΚΑΤΑ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΨΗΦΙΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗΣ
 ΒΟΥΛΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΙΣΤΩΝ
 ΤΗΝ ΕΑΥΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΑ
 ΤΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΕΙΝΕΚΕΝ
 ΥΤΗΝ ΕΝ ΤΩΝ

5

ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ
 ΙΡΙΣΤΙΩΝΟΣ
 ΙΓΟΡΑΝΟΜΗΣΑΣ
 ΕΡΜΕΙ

